

Utlåtande Rotel I, Rotel II (Dnr KS 2021/1244)

**Inriktningsbeslut gällande Skolfastigheter i
Stockholm AB:s nyproduktion av Slakthusets
grundskola, Johanneshov 1:1, i Enskede-Årsta-
Vantörs stadsdelsnämndsområde**

Framställan från Stockholms Stadshus AB

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Inriktningen för Skolfastigheter i Stockholm AB:s nyproduktion av grundskola i Slakthusområdet, Johanneshov 1:1 med en investeringsutgift om 486,4 mnkr godkänns.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarråden Anna König Jerlmyr och Joakim Larsson anför följande.

Ärendet

I Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämndsområde och Slakthusområdet kommer det under kommande år byggas cirka 4 000 nya bostäder. De nya bostäderna innebär ett ökat behov av grundskoleplatser. I Slakthusområdets närhet planeras ytterligare fyra grundskolor, tre på Årstafältet och en i Årstastråket (Steningeparken). Dessa fyra skolor bedöms inte kunna tillgodose behoven i själva Slakthusområdet och därför planeras det för en ny grundskola i området och utbildningsnämnden föreslår därför att Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) etablerar en ny grundskola i Slakthusområdet.

Projektets mål är att den nya grundskolan ska kunna inrymma totalt 900 grundskoleelever, fördelade på tre paralleller, mellan förskoleklass och årskurs

9. Skolan planerar att vara färdig och kunna starta sin verksamhet till höstterminen 2029. Inriktningsbeslut och förslagshandling för projektet krävs tidigare än normalt, då projektet behöver samordnas med det parkeringshus som Stockholm Stads Parkerings AB ska bygga under den planerade grundskolan.

Investeringsutgiften bedöms till 486,4 mnkr vilket motsvarar 44,2 tkr per kvm. Nivån bedöms som hög men inte orimlig i jämförelse med andra projekt. Hyran för skolan det första verksamhetsåret beräknas till 23,4 mnkr, vilket motsvarar ca 28,6 tkr per plats, eller 35,3 tkr per plats beräknad med kalkylberäkningsprocent.

Stadsledningskontoret och koncernledningen anser att förslaget, trots en hög investeringskostnad ger staden ett bidrag av grundskoleplatser som behövs på platsen utifrån stadens höga tillväxttakt av nya bostäder. Det är viktigt att undersöka möjligheter till rekreation och rörelse vidare i den fortsatta processen.

Beredning

Ärendet har beretts gemensamt av Stockholms Stadshus AB och stadsledningskontoret samt i samråd med SISAB och utbildningsnämnden.

Våra synpunkter

Omvandlingen av Slakthusområdet till en dynamisk stadsdel med ca 4 000 nya bostäder innebär att det även finns ett behov av nya grundskoleplatser. I områdets närhet planeras för ytterligare fyra grundskolor, men i enlighet med vad som framkommer i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande bedöms dessa inte tillgodose behoven i Slakthusområdet. Den nya grundskolan föreslås rymma ca 900 elever från förskoleklass till årskurs nio. Skolbyggnaden kommer uppföras på det nya parkeringshus Stockholm Stads Parkerings AB ska bygga under skolan. Den föreslagna platsen innebär ett flertal utmaningar för projektet som medverkar till den höga prognostiserade kostnaden.

Det är viktigt att projektet präglas av kostnadsmedvetenhet för att undvika fördyringar och att effektiviseringar genomförs där så är möjligt. Det är viktigt att undersöka möjligheter till rekreation och rörelse vidare i den fortsatta processen. Vi ser positivt på SISAB:s och utbildningsnämndens fördjupade samarbete och ser fram emot att följa projektets utveckling framöver.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Tjänsteutlåtande SISAB och utbildningsförvaltningen, Ny grundskola i Slakthusområdet
3. Ekonomisk bilaga, Ny grundskola i Slakthusområdet (SEKRETESS enl. 19 kap. 1§ OSL)
4. Protokollsutdrag SISAB, 211209

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådens förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Karin Wanngård, Jan Valeskog och Emilia Bjuggren (alla S) enligt följande.

Slakthusområdet är ett av stadens stora stadsutvecklingsprojekt där ungefär 4000 nya bostäder ska byggas. Det är mycket viktigt att behovet av förskolor och skolor finns med i ett tidigt skede i planeringen och vi välkomnar därför detta inriktningsbeslut om en ny F-9 skola.

Den planerade grundskolan tåmpas med ett antal utmaningar. De fysiska förutsättningarna med en tätbebyggd stadsdel samt det underliggande parkeringsgaraget gör att skolan byggs på höjden med gymnastiksal på femte våningen. Vi vill påpeka vikten av att idrottshallen trots detta görs tillgänglig, både utifrån ett funktionsperspektiv och utifrån att den ska vara tillgänglig för uthyrning på kvällar och helger. Nödvändiga åtgärder måste vidtas för att säkerställa detta.

Vidare är ytan problematisk utifrån två olika perspektiv. Som både koncernledningen och ekonomiutskottet påpekat dras skolan med överytor på grund av de stora teknikutrymmena. Vi delar synen att detta bör ses över inför genomförandebeslutet för att optimera ytan. Samtidigt är skolans friytor mycket små. En friyta för lek, rekreation, fysisk aktivitet och pedagogisk verksamhet om 6,5 kvm per elev är mycket litet. Vi anser att en analys av vilka konsekvenser detta kommer få för eleverna måste göras inför genomförandebeslutet. Även alternativa lösningar, såsom elevernas möjligheter att besöka närliggande parker, rekreationsområden och andra öppna ytor, bör undersökas.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Inriktningen för Skolfastigheter i Stockholm AB:s nyproduktion av grundskola i Slakthusområdet, Johanneshov 1:1 med en investeringsutgift om 486,4 mnkr godkänns.

2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 6 april 2022

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Joakim Larsson

Hans Altsjö

Särskilt uttalande gjordes av Karin Wanngård, Jan Valeskog, Emilia Bjuggren och Kadir Kasirga (alla S) med hänvisning till Socialdemokraternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av Rashid Mohammed (V) enligt följande.

Den nya skolan i Slakthusområdet är ett stort och komplicerat projekt med en begränsad tomtyta. De utmanande förutsättningarna för att bygga en skola i området har varit kända under en längre tid men vi är förvånade över att det inriktningsbeslut som presenteras har en så pass låg friyta för eleverna. Det är ytterst svårt att bygga nya skolor i staden som uppfyller Boverkets riktlinjer om 30 kvadratmeters friyta per elev, men det här projektet har en planerad friyta på 5800 kvm vilket motsvarar 6,5 kvm per elev. Det är oerhört lågt och lever knappt upp mot Barnkonventionens artikel 3, som handlar om barns rätt till lek, vila och fritid.

I takt med att staden förtätas och att barn och unga rör mindre på sig under sin fritid blir fysisk aktivitet under skoltid allt viktigare. Med tanke på projektets komplexitet och den begränsade tomtytan anser vi därför att staden ska ta lärdom av andra kommuner som använder sig av riktlinjer för lekvärden för att definiera och kvantifiera en skolas utemiljö. Avsikten är att skapa en utomhusmiljö med de kvaliteter som krävs för att den ska ha ett hälsofrämjande värde. Genom att ta fram riktlinjer med för högt lekvärde som utgår från forskning kan det användas som ett verktyg för att stärka friytornas kvalitet. I det fall det inte finns tillräckligt med yta att bygga skolgården ska riktlinjerna även ta med möjligheten till utevistelse i allmänna parker och grönområden som ett komplement.

Våra skolor har en lång livslängd och tusentals barn kommer att gå hela sin skolgång i samma skolbyggnad. Därför det så viktigt att vi bygger rätt när vi bygger nya skolor och elevernas friyta måste vara en prioriterad fråga när nya skolor planeras framgent. Det framgår även att idrottsfunktionen inte går att inrymma på bottenvåning, därav placering på våning fem. Med anledning av detta är det viktigt att byggnaden är funktionsanpassad så alla elever får de rätta förutsättningarna och möjligheterna till att delta på idrottsverksamheten.

Ersätтарыttrande gjordes av Lisa Palm (Fi) med hänvisning till Vänsterpartiets särskilda uttalande.

Remissammanställning

Ärendet

I Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämndsområde och Slakthusområdet kommer det under kommande år byggas cirka 4 000 nya bostäder. De nya bostäderna innebär ett ökat behov av grundskoleplatser. I Slakthusområdets närhet planeras ytterligare fyra grundskolor, tre på Årstafältet och en i Årstastråket (Steningeparken). Dessa fyra skolor bedöms inte kunna tillgodose behoven i själva Slakthusområdet och därför planeras det för en ny grundskola i området och utbildningsnämnden föreslår därför att Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) etablerar en ny grundskola i Slakthusområdet.

Projektets mål är att den nya grundskolan ska kunna inrymma totalt 900 grundskoleelever, fördelade på tre paralleller, mellan förskoleklass och årskurs 9. Skolan planerar att vara färdig och kunna starta sin verksamhet till höstterminen 2029.

Inriktningsbeslut och förslagshandling för projektet krävs tidigare än normalt, då projektet behöver samordnas med det parkeringshus som Stockholm Stads Parkerings AB ska bygga under den planerade grundskolan.

Investeringsutgiften bedöms till 486,4 mnkr vilket motsvarar 44,2 tkr per kvm. Nivån bedöms som hög men inte orimlig i jämförelse med andra projekt. Hyran för skolan det första verksamhetsåret beräknas till 23,4 mnkr, vilket motsvarar ca 28,6 tkr per plats, eller 35,3 tkr per plats beräknad med kalkylberäkningsprocent.

Stadsledningskontoret och koncernledningen anser att förslaget, trots en hög investeringskostnad ger staden det bidrag av grundskoleplatser som behövs på platsen utifrån stadens höga tillväxttakt av nya bostäder.

Beredning

Ärendet har beretts gemensamt av Stockholms Stadshus AB och stadsledningskontoret samt i samråd med SISAB och utbildningsnämnden.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB beslutade vid sitt sammanträde den 6 april 2022 följande.

Med ändring av koncernstyrelsens beslut 2022-03-21 § 8 beslutar koncernstyrelsen följande.

Koncernstyrelsen beslöt att föreslå kommunfullmäktige besluta följande.

1. Inriktningen för skolfastigheter i Stockholm ABs nyproduktion av grundskola i Slakthusområdet, Johanneshov 1:1 med en investeringsutgift om 486,4 mnkr godkänns.

Koncernstyrelsen beslöt för egen del att

1. Inriktningen för skolfastigheter i Stockholm ABs nyproduktion av grundskola i Slakthusområdet, Johanneshov 1:1 med en investeringsutgift om 486,4 mnkr godkänns.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Särskilt uttalande gjordes av Karin Wanngård m.fl. (S) enligt följande.

”Slakthusområdet är ett av stadens stora stadsutvecklingsprojekt där ungefär 4000 nya bostäder ska byggas. Det är mycket viktigt att behovet av förskolor och skolor finns med i ett tidigt skede i planeringen och vi välkomnar därför detta inriktningsbeslut om en ny F-9 skola.

Den planerade grundskolan tampas med ett antal utmaningar. De fysiska förutsättningarna med en tätbebyggd stadsdel samt det underliggande parkeringsgaraget gör att skolan byggs på höjden med gymnastiksal på femte våningen. Vi vill påpeka vikten av att idrottshallen trots detta görs tillgänglig, både utifrån ett funktionsperspektiv och utifrån att den ska vara tillgänglig för uthyrning på kvällar och helger. Nödvändiga åtgärder måste vidtas för att säkerställa detta.

Vidare är ytan problematisk utifrån två olika perspektiv. Som både koncernledningen och ekonomiutskottet påpekat dras skolan med överytor på grund av de stora teknikutrymmena. Vi delar synen att detta bör ses över inför genomförandebeslutet för att optimera ytan. Samtidigt är skolans friytor mycket små. En friyta för lek, rekreation, fysisk aktivitet och pedagogisk verksamhet om 6,5 kvm per elev är mycket litet. Vi anser att en

analys av vilka konsekvenser detta kommer få för eleverna måste göras inför genomförandebeslutet. Även alternativa lösningar, såsom elevernas möjligheter att besöka närliggande parker, rekreationsområden och andra öppna ytor, bör undersökas.”

Särskilt uttalande gjordes av Clara Lindblom (V) enligt följande.

”Den nya skolan i Slakthusområdet är ett stort och komplicerat projekt med en begränsad tomtyta. De utmanande förutsättningarna för att bygga en skola i området har varit kända under en längre tid men vi är förvånande över att det inriktningsbeslut som presenteras har en så pass låg friyta för eleverna.

Det är ytterst svårt att bygga nya skolor i staden som uppfyller Boverkets riktlinjer om 30 kvadratmeters friyta per elev. Men det här projektet har en planerad friyta på 5800 kvm vilket motsvarar 6,5 kvm per elev; det är oerhört lågt och lever knappt upp mot Barnkonventionens artikel 3, som handlar om barns rätt till lek, vila och fritid.

I takt med att staden förtätas och att barn och unga rör mindre på sig under sin fritid blir fysisk aktivitet under skoltid allt viktigare. Med tanke på projektets komplexitet och den begränsade tomtytan anser vi därför att staden ska ta lärdom av andra kommuner som använder sig av lekvärdesfaktorer för att definiera och kvantifiera en skolas utemiljö. Avsikten är att skapa en utomhusmiljö med de kvaliteter som krävs för att den ska ha ett hälsofrämjande värde. Genom att ta fram riktlinjer med lekvärdesfaktorer som utgår från forskning kan det användas som ett verktyg för stärka friytornas kvalitet. I det fall det inte finns tillräckligt med yta att bygga skolgården ska riktlinjerna även ta med möjligheten till utevistelse i allmänna parker och grönområden som ett komplement.

Våra skolor har en lång livslängd och tusentals barn kommer att gå hela sin skolgång i samma skolbyggnad. Därför det så viktigt att vi bygger rätt när vi bygger nya skolor och elevernas friyta måste vara en prioriterad fråga när nya skolor planeras framgent. Det framgår även att idrottsfunktionen inte går att inrymma på bottenvåning, därav placering på våning fem. Med anledning av detta är det viktigt att byggnaden är funktionsanpassad så alla elever får de rätta förutsättningarna och möjligheterna till att delta på idrottsverksamheten.”

Stockholms Stadshus AB beslutade vid sitt sammanträde den 21 mars 2022 följande.

Koncernstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige besluta följande.

1. Genomförandet av skolfastigheter i Stockholm ABs nyproduktion av grundskola i Slakthusområdet, Johanneshov 1:1 med en investeringsutgift om 486,4 mnkr godkänns.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart

Koncernstyrelsen beslutar för egen del följande

1. Genomförandet av skolfastigheter i Stockholm ABs nyproduktion av grundskola i Slakthusområdet, Johanneshov 1:1 med en investeringsutgift om 486,4 mnkr godkänns.
2. Beslut i ärendet justeras omedelbart.

Särskilt uttalande gjordes av Kadir Kasirga m.fl. (S), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Clara Lindblom (V), *bilaga 1*.

Stockholms Stadshus AB:s och stadsledningskontorets gemensamma tjänsteutlåtande daterat den 21 mars 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Ärendet

Av utbildningsnämndens och SISABs gemensamma ärende framgår att det i Slakthusområdet planeras cirka 4 000 ny bostäder med inflyttning mellan år 2024 och 2030. De nya bostäderna innebär ett ökat behov av grundskoleplatser. Grundskolebehov uppstår generellt några år efter färdigställandet av bostäderna och den nya skolan bedöms av nämnden behövas någon gång mellan år 2030 och 2035. Innan dess kommer det att finnas tillgängliga skolplatser på andra närliggande skolor.

I Slakthusområdets närhet planeras ytterligare fyra grundskolor, tre på Årstafältet och en i Årstastråket (Steningeparken). Dessa fyra skolor bedöms inte kunna tillgodose behoven i själva Slakthusområdet och utbildningsnämnden föreslår därför att Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) etablerar en ny grundskola i Slakthusområdet.

Projektet

Projektet avser nyproduktion av en F-9 skola med plats för 900 grundskoleelever, fördelade på tre paralleller, mellan förskoleklass och årskurs 9.

Utbildningsnämnden har i samråd med kommunstyrelsen, genom stadsledningskontoret, beställt en förstärkt utredning av SISAB. Utredningen syftade till att få en bättre prognossäkerhet gällande den hyresgenererande investeringsutgiften samt att identifiera och om möjligt minska eventuella risker och osäkerheter i projektet.

Grundskolan med tillhörande skolgård kommer att byggas på Stockholms Stads Parkering ABs parkeringshus och denna lösning är också anledningen till att inriktningsbeslut föreslås tidigare än normalt eftersom förslagshandlingsskedet för skolan behöver genomföras parallellt med förslagshandlingsskedet för parkeringshuset som ska byggas under skolan.

Placeringen av skolan och övriga förutsättningar på platsen har medfört vissa utmaningar i projektet bland annat rörande huskroppen. Ljusinsläpp i husets mörka kärna har krävt byggnation av ett atrium. Idrottsfunktionen går inte att inrymma på bottenplan och finns nu placerad på våning fem. Den lösningen innebär att både entré, trapphus och hissar anpassas för att idrottsfunktionen ska kunna hyras ut utanför verksamhetstid samtidigt som övriga skolbyggnaden är låst. Utbildningsnämnden har bedömt att idrottsnämndens planerade lokaler i Slakthusområdet inte kommer att kunna tillgodose grundskolans behov utifrån information om behov från andra närliggande skolor.

Den totala bruksarean för skolan inklusive idrottssal planeras uppgå till 11 000 kvm (BRA) vilket motsvarar 12,2 kvm/elev och överstiger därmed area per elev enligt utbildningsnämndens lokalprogram (11,6 kvm). SISAB och utbildningsnämnden är medvetna om överytorna. Att arean är större beror på att det är större teknikutrymmen (310 kvm) än normalfallet. I det fortsatta arbetet inför genomförandebeslut kommer utbildningsnämnden och SISAB se över möjligheterna att optimera arean i enlighet med lokalprogrammet.

Av utbildningsnämndens och SISAB:s gemensamma ärende framgår att projektets genomförande förutsätter fler elever än nuvarande elevantalsframskrivning visar, alternativt att ledig kapacitet används av andra skolor eller annan pedagogisk verksamhet. Om skolan inte kan fyllas så är ett alternativ att skolan färdigställs först när tillräckligt stor organisation byggts upp i andra lokaler. På det sättet kan man redan vid skolans öppnande nyttja merparten av lokalerna. Närmare planering kommer att ingå i underlaget till genomförandebeslut.

Bild 2: Genomsnitt av skolan med atriets i mitten och idrottssalen högst upp. Bildkälla: Max Arkitekter

Samverkansmöjligheter

För ett mer effektivt lokalutnyttjande för utbildningsnämnden dialog med kulturnämnden och stadsdelsnämnden kring samnyttjande av vissa lokalfunktioner.

Tidplan

Under andra kvartalet 2021 utfördes den förstärkta utredningen, som utbildningsnämnden i samråd med kommunstyrelsen beställde. Inriktningsbeslut i SISAB:s styrelse togs den 8 december 2021 och i utbildningsnämnden den 16 december 2021.

Beslut rörande utbildningsnämndens inhyrning hanteras separat och planeras till kommunstyrelsens ekonomiutskott i februari 2022.

Beslut i kommunfullmäktige planeras till april 2022.

Projektering och upphandling är planerad från februari 2026 till juni 2027. Produktion är planerad från juli 2027 till juli 2029. Skolan beräknas kunna starta sin verksamhet höstterminen 2029.

Den framtagna tidplanen gäller förutsatt att utbildningsnämnden inkommit med en beställning till SISAB senast april 2022.

Risker

De risker som projektet lyfter upp och som har identifierats under den förstärkta utredningen avser framförallt det fleråriga uppehållet mellan förslagshandling och projekteringsskedet. Det innebär en stor risk för kostnader kopplat till nya förutsättningar, förändrade myndighetskrav, anpassningar till underliggande garage, markförhållande, marknadsläge och för att nyckelpersoner byts ut. Inför genomförandebeslutet återkommer projektet med mer information och påverkan av dessa identifierade riskområden.

Ekonomi

Projektets investeringskostnad uppgår i sin helhet till 486,4 mnkr. Den hyresgrundande kostnaden för utbildningsnämnden beräknas till 480,7 mnkr och medför en hyra första året om 23,4 mnkr.

I enlighet med kommunfullmäktiges beslut om införande av kalkylberäkningsprocent i budget 2021 har SISAB lämnat uppgift till utbildningsnämnden om en kalkylhyra baserad på kalkylberäkningsprocenten, som uppgår till 2 procent. Bedömning av projekt utifrån kalkylhyran sker från och med den 1 januari 2023 för inriktningsbeslut och 1 juli 2023 för genomförandebeslut. Därmed utgör information om kalkylhyran i detta ärende en referensuppgift.

Hyreskostnaden utslaget per elev uppgår till 28,6 tkr per år och elev. Med kalkylberäkningsprocenten blir motsvarande nyckeltal 35,3 tkr per år och elev.

Investeringskostnaden för totalt 11 000 kvm (BRA) motsvarar 44 000 kr/kvm och utslaget per plats medför det en kostnad om 540 000 kr/plats.

Riskpåslaget i kalkylen är 68 mnkr, vilket motsvarar 17 procent av projektkostnaden. I detta påslag ingår generella risker såsom marknadsrisk och ändringar, tillägg och avgående arbeten (ÄTA) i entreprenad samt identifierade projektspecifika risker.

Indexuppräknung ingår inte i investeringsutgiften men är bedömd till cirka 69 mnkr, baserat på förändring mellan maj 2021 och juni 2029.

Enligt överenskommelse mellan SISAB och Stockholm Parkering ska bolagen gemensamt sträva efter ett så kostnadseffektivt byggande för båda parter som möjligt och eventuella kostnadsbesparingar som skäligen bör tillfalla båda parter ska fördelas i kommande genomförandeval. Kostnaden för SISAB ska inte överstiga den kostnad som skulle varit fallet om skolan kunnat byggas direkt på marken, det vill säga med kostnader för platta, schakt och källare för nödvändiga teknikutrymmen.

Synpunkter och förslag

Koncernledningen och stadsledningskontoret anser att projektet med en ny grundskola i Slakthusområdet utgör ett viktigt bidrag för att på sikt uppfylla det kommande behovet av grundskoleplatser i området utifrån den förväntade befolkningsökningen.

Investeringsutgiften som bedöms till totalt 486,4 mnkr, ger en kostnad per plats om cirka 540 tkr. Detta är högt och det noteras av underlagen att skolan har utmaningar i sin utformning som påverkar lösningarna och kostnaderna i projektet. Samtidigt är det inte fullt ut tydligt hur den förstärkta utredningen bidragit till att hålla nere kostnaderna och minska riskerna i projektet eftersom riskpremien bedöms som fortsatt hög. Koncernledningen och stadsledningskontoret uppfattar att detta kan klargöras till genomförandebeslutet.

Koncernledningen och stadsledningskontoret anser att en årshyra om 28,6 tkr per elev är mycket hög. Det är angeläget för stadens långsiktiga förutsättningar att investeringsutgifterna hålls nere. Med en kalkylhyra om 35,3 tkr per elev blir det nödvändigt att inom projektet arbeta aktivt med vägval och prioritering inom exempelvis lokalprogram och projekteringsanvisningar för att klara styrande nyckeltal vid genomförandebeslut. Projektet uppmanas därför att bevaka och vid behov korrigera kostnadsutvecklingen i projektet och alltid genomföra effektiviseringar där det är möjligt.

Ett ytterligare medskick till projektet är att arean per elev, som idag uppgår till 12, 2 kvm, behöver minska. Det är av stor vikt för en hållbar driftkostnadsutveckling, särskilt med tanke på att det i detta fall beror på ökade teknikutrymmen. Det är särskilt bekymmersamt att det är en nybyggd skola som får detta utfall. Bolaget uppmanas därför att utifrån detta fördjupa arbetet med att göra nödvändiga effektiviseringar.

Sammanfattningsvis är det viktigt att area per elev över 12 kvm vid nybyggnation undviks och att den aldrig uppfattas som effektiv.

Projektet är att definiera som stort projekt (>300 mnkr) enligt stadens investeringsregler. Koncernledningen och stadsledningskontoret uppmanar SISAB att kontinuerligt återkomma till sin styrelse och till koncernledningen med lägesredovisningar i samband med tertialrapportering. Vid större avvikelser ska bolaget informera och presentera särskild lägesredovisning, till styrelse och koncernledning.

Med beaktande av ovanstående föreslår stadsledningskontoret och koncernledningen att koncernstyrelsen respektive kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar om att godkänna inriktningen för ny grundskola i Slakthusområdet, med en investeringsutgift om 486,4 mnkr.

Reservationer m.m.

Stockholms Stadshus AB

Särskilt uttalande gjordes av Kadir Kasirga m.fl. (S) enligt följande.

Slakthusområdet är ett av stadens stora stadsutvecklingsprojekt där ungefär 4000 nya bostäder ska byggas. Det är mycket viktigt att behovet av förskolor och skolor finns med i ett tidigt skede i planeringen och vi välkomnar därför detta inriktningsbeslut om en ny F-9 skola. Den planerade grundskolan tampas med ett antal utmaningar. De fysiska förutsättningarna med en tätbebyggd stadsdel samt det underliggande parkeringsgaraget gör att skolan byggs på höjden med gymnastiksal på femte våningen. Vi vill påpeka vikten av att idrottshallen trots detta görs tillgänglig, både utifrån ett funktionsperspektiv och utifrån att den ska vara tillgänglig för uthyrning på kvällar och helger. Nödvändiga åtgärder måste vidtas för att säkerställa detta. Vidare är ytan problematisk utifrån två olika perspektiv. Som både koncernledning och ekonomiutskottet påpekat dras skolan med överytor på grund av de stora teknikutrymmena. Vi delar synen att detta bör ses över inför genomförandebeslutet för att optimera ytan. Samtidigt är skolans friytor mycket små. En friyta för lek, rekreation, fysisk aktivitet och pedagogisk verksamhet om 6,5 kvm per elev är mycket litet. Vi anser att en analys av vilka konsekvenser detta kommer få för eleverna måste göras inför genomförandebeslutet. Även alternativa lösningar, såsom elevernas möjligheter att besöka närliggande parker, rekreationsområden och andra öppna ytor, bör undersökas.

Särskilt uttalande gjordes av Clara Lindblom (V) enligt följande.

"Den nya skolan i Slakthusområdet är ett stort och komplicerat projekt med en begränsad tomtyta. De utmanande förutsättningarna för att bygga en skola i området har varit kända under en längre tid men vi är förvånade över att det inriktningsbeslut som presenteras har en så pass låg friyta för eleverna. Det är ytterst svårt att bygga nya skolor i staden som uppfyller Boverkets riktlinjer om 30 kvadratmeters friyta per elev. Men det här projektet har en planerad friyta på 5800 kvm vilket motsvarar 6,5 kvm per elev; det är oerhört lågt och lever knappt upp mot Barnkonventionens artikel 3, som handlar om barns rätt till lek, vila och fritid.

I takt med att staden förtätas och att barn och unga rör mindre på sig under sin fritid blir fysisk aktivitet under skoltid allt viktigare. Med tanke på projektets komplexitet och den begränsade tomtytan anser vi därför att staden ska ta lärdom av andra kommuner som använder sig av lekvärdesfaktorer för att definiera och kvantifiera en skolas utemiljö. Avsikten är att skapa en utomhusmiljö med de kvaliteter som krävs

för att den ska ha ett hälsofrämjande värde. Genom att ta fram riktlinjer med lekvärdesfaktorer som utgår från forskning kan det användas som ett verktyg för stärka friytornas kvalitet. I det fall det inte finns tillräckligt med yta att bygga skolgården ska riktlinjerna även ta med möjligheten till utevistelse i allmänna parker och grönområden som ett komplement. Våra skolor har en lång livslängd och tusentals barn kommer att gå hela sin skolgång i samma skolbyggnad. Därför det så viktigt att vi bygger rätt när vi bygger nya skolor och elevernas friyta måste vara en prioriterad fråga när nya skolor planeras framgent. Det framgår även att idrottsfunktionen inte går att inrymma på bottenvåning, därav placering på våning fem. Med anledning av detta är det viktigt att byggnaden är funktionsanpassad så alla elever får de rätta förutsättningarna och möjligheterna till att delta på idrottsverksamheten."